

**Pedagogisch werkplan
BSO Hoera Nederweert**

Locatie Budschop

Inhoudsopgave

1. Pedagogisch werkplan	3
1.1 Innovatie.....	3
1.2 Algemene doelstelling	4
1.3 Visie	4
1.4 Pedagogisch klimaat	6
1.5 Groepsindeling	6
1.6 Dagritme	6
1.7 Wenbeleid binnen BSO Hoera.....	7
1.8 Oudercommissie/Alternatieve ouderraadpleging.....	7
1.9 Beleid rondom extra dagdelen.....	8
1.10 Open deurenbeleid	8
1.11 Personele samenstelling	8
2. Buitenschoolse opvang 'BSO Hoera Budschop'	10
2.1 Doelstelling van BSO Hoera Budschop	10
2.2 Pedagogisch klimaat BSO Hoera Budschop.....	10
A. Een gevoel van emotionele veiligheid	10
B. Gelegenheid tot ontwikkelen van persoonlijke competentie	13
C. Gelegenheid tot ontwikkelen van sociale competentie	16
D. Eigen maken van normen, waarden en 'cultuur'.....	17
3. Bijlage: sociale kaart Nederweert	20

1. Pedagogisch werkplan

Dit pedagogisch werkplan biedt de pedagogisch medewerkers van BSO Hoera Budschop leidraad bij de uitvoering van hun werk. Het werkplan is een concretere uitwerking van het pedagogisch beleidsplan.

1.1 Innovatie

Vanaf september 2017 is Nederweert een nieuwe locatie buitenschoolse opvang rijker! In de basisschool Budschop in Nederweert is Hoera kindercentra gehuisvest, met peuterprogramma (2-4 jaar) en buitenschoolse opvang (4-13 jaar). Hoera kindercentra en basisschool Budschop zijn op dit moment druk bezig met de realisatie van een brede voorziening.

1.1.1 Hoera Budschop en basisschool Budschop

In Nederweert zijn basisschool Budschop(stichting Meerderweert) en Hoera kindercentra in gesprek over samenwerking op het gebied van onderwijs en kinderopvang. Door de samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang te versterken ontstaan optimale mogelijkheden om te werken aan de integrale ontwikkeling van kinderen in de leeftijd van twee tot dertien jaar. Het doel bij de Budschop is dan ook het behouden van een (voor)schoolse voorziening, en een naschoolsaanbod. In deze voorziening staat dus niet alleen de leerlijn van kinderen centraal, maar vooral ook de ontwikkelingslijn. Gezamenlijk creëren beide partners een omgeving en een opvoedingsklimaat waarin het individuele kind zich geborgen voelt en zich positief kan ontwikkelen op cognitief, emotioneel, sociaal, moreel en motorisch gebied. Ons motto **"Groot door klein te zijn"** is leidraad voor onze samenwerking. Door deze samenwerking ontstaat een voorziening waarin kinderen de gelegenheid hebben om op een natuurlijke, 'vloeiende' wijze de dag door te brengen. Op Budschop nemen aandacht en begeleiding op maat toe. Het is niet langer: "Onderwijs hier, opvang daar en zorg weer een deur verder". Budschop wordt daarmee een "huis voor het kind in de kern of in de wijk". Een dergelijke voorziening heeft een sterke sociale functie in de buurt en in de gemeenschap. Daarom zorgt Hoera kindercentra niet alleen voor de BSO, maar doen we dit in samenwerking met de school, en de wijk.

1.2 Algemene doelstelling

BSO Hoera Budschop biedt buitenschoolse opvang aan kinderen in de leeftijd van vier tot dertien jaar. Ieder kind, ongeacht nationaliteit, geloofsovertuiging, cultuur of achtergrond, van werkende of studerende ouders is welkom bij ons kindercentrum. Onder voorwaarden is ook opvang van kinderen met een lichte handicap mogelijk.

Hoera Nederweert heeft momenteel drie locaties en acht groepen:

Locatie: Bongerd, basisschool de Bongerd

- Verticale groep (0-4 jaar)
- Buitenschoolse opvang (4-13 jaar)

Locatie Budschop, basisschool Budschop

- Peutergroep: 'de Apekopkes' (2-4 jaar)
- Buitenschoolse opvang (4-13 jaar)

Locatie Kerneel, basisschool de Kerneel

- Baby/dreumesgroep 'Olleke Bolleke' (0-2 jaar)
- Peutergroep: 'Upke Dupke' (2-4 jaar)
- Peutergroep: 'Eigen Wijsje' (2-4 jaar)
- Buitenschoolse opvang Hoera Nederweert (4-13 jaar)

1.3 Visie

Hoera kindercentra is onderdeel van Unitus, een organisatie voor welzijn en kindercentra de gemeenten Weert, Nederweert, Peel & Maas en Leudal. Hoera kijkt positief naar kinderen: ieder kind heeft recht op kwalitatief de beste opvang die er is. Ieder kind is uniek en wordt als individu benaderd. Kinderen maken samen met elkaar de groep. In de diversiteit van de kinderen zien we een uitdaging. We laten ieder kind in zijn waarde en respecteren het individu. Kinderen nemen actief en zelfstandig voor zover hun ontwikkeling dat toelaat, deel aan de activiteiten gedurende de bso. Hoera respecteert dit initiatief. Wij luisteren naar de kinderen en sluiten aan bij de dingen die kinderen kunnen. Vanuit deze visie stimuleren wij de kinderen in hun algehele ontwikkeling. Tijdens activiteiten kunnen kinderen voor elkaar iets betekenen. In de bso is aandacht voor bewustwording van sociaal gedrag ten opzichte van elkaar en de begeleiding. Hoera gaat bij het werk uit van de dialoog en werkt nauw samen met andere organisaties, zoals onderwijs en CJG, GGD en natuurlijk met de ouder. De voornaamste doelstelling van de samenwerking is de zorg in de breedste zin van het woord voor de kinderen van Budschopte optimaliseren, een doorgaande lijn te waarborgen en elkaar als samenwerkingspartner beter te leren kennen.

De schoenenwinkel van Hoera

Onze voeten zijn onze basis; zij zorgen dat we evenwichtig op weg kunnen. Schoenen zorgen voor ondersteuning en stabiliteit; die willen wij als Hoera graag bieden. In de schoenenwinkel van Hoera hebben wij schoenen voor vrijwel elke voet; bij ieder kindervoetje zoeken wij de juiste schoen. De juiste maat natuurlijk, en afgestemd op het doel waarvoor hij gebruikt gaat worden.

Soms heeft een voet een schoen nodig die wij niet in de rekken hebben staan. Ook deze voeten helpen we verder op weg; naar de juiste specialist. We doen het niet alleen, maar met iedereen die bij de voeten betrokken is. Samen begeleiden we de voeten bij de stappen die zij zetten op hun levenspad!

Hoera; wij lopen met je mee!

Positief pedagogisch klimaat

We willen dat kinderen bij Hoera zich veilig, prettig en vertrouwd kunnen voelen. Deze basis geeft kinderen de ruimte om op onderzoek uit te gaan, te ontdekken en spelenderwijs te leren. Elk kind is uniek en we willen het de kans geven zich optimaal te ontwikkelen.

Maatschappelijk betrokken, Brede lokale samenwerking (IKC)

Hoera kindercentra richt zich op de opvang én ontwikkeling van kinderen. We doen dat allereerst in samenwerking met ouders, maar bewust ook met onderwijs, verenigingen en welzijn.

We streven naar integrale kindcentra's (IKC's) waar kinderen van nul tot dertien jaar met elkaar spelen, leren en zich ontwikkelen. Waar wordt gewerkt vanuit een gezamenlijke visie en waar kinderen terecht kunnen voor een zo breed mogelijk pakket aan activiteiten op het gebied van educatie, opvang, welzijn en ontwikkeling. Zodat ook kinderen die extra zorg of aandacht nodig hebben, zo veel mogelijk in de eigen omgeving kunnen opgroeien.

Bij voorkeur zijn onze locaties te vinden in een basisschool, sportcomplex of andere maatschappelijke voorziening. Door deze brede lokale samenwerking ontstaan meer mogelijkheden: om de ontwikkeling van kinderen optimaal te begeleiden én om de voorzieningen in het dorp zo breed mogelijk te houden.

1.4 Pedagogisch klimaat

Het is belangrijk dat kinderen zich bij Hoera veilig en vertrouwd voelen. Als kinderen zich op hun gemak voelen en vertrouwen hebben in de pedagogisch medewerkers, dan geeft dit een kind de ruimte om de wereld om zich heen te gaan verkennen en om op onderzoek uit te gaan. Een goed pedagogisch klimaat wil zeggen dat er tijd en rust is om met elkaar fijne dingen te doen. Het is belangrijk om kinderen zich in hun eigen tempo te laten ontwikkelen. We spelen in op de ontwikkeling van kinderen en staan open voor de kinderen. We gaan uit van wat een kind nodig heeft: elk kind is uniek en wordt ook zodanig benaderd. Zelfredzaamheid, respect en vertrouwen zijn daarbij sleutelwoorden. Goede ingerichte ruimtes dragen daarnaast ook bij aan een prettig en positief pedagogisch klimaat. Een ruimte moet veel mogelijkheden en keuzes bieden om te spelen, te onderzoeken en te experimenteren. Zo is onze basisgroep ingedeeld op leeftijd en is zo ook de ruimte ingericht, zie dagritme.

1.5 Groepsindeling

We bieden opvang voor kinderen in de basisschoolleeftijd 4-13 jaar.

Leeftijd kinderen	Maximale groepsgrootte	Aantal medewerkers
4-13 jaar	20	1 of 2 <i>Max. 10 kinderen per pedagogisch medewerker</i>

Binnen Hoera Kindercentra kan er, overeenkomstig met het convenant kwaliteit kinderopvang, op enige momenten afgeweken worden van de PKR. Deze afwijkingsregeling is alleen toepasbaar in vakanties voor 9.30 uur, na 16.30 uur of tussen 12.30 en 15.00 uur (gedurende de pauzemomenten) Deze momenten zullen altijd kritisch bekeken worden (o.a. afhankelijk van breng- en haaltijden en groepssamenstelling) en zo nodig worden bijgesteld. De clustermanager is de eindverantwoordelijke m.b.t. deze afwijkingsregeling.

1.6 Dagritme

1.6.1 VSO (voorschoolse opvang)

VSO wordt aangeboden vanaf 7.30 uur. Op aanvraag is opvang vanaf 6.30 uur mogelijk. Kinderen mogen zelf een kleine activiteit kiezen die ze willen doen, bijvoorbeeld bouwen, kleuren, spelletje, puzzel etc. Ook bieden we dan de mogelijkheid tot ontbijt. Als de school begint (om 8.30uur) worden de kinderen door de pedagogisch medewerker naar de klassen begeleid (groep 1-2) de overige kinderen lopen zelf naar de klassen.

1.6.2 NSO (naschoolse opvang)

Na school worden de kinderen door een medewerker van BSO Hoera opgevangen. De kinderen komen na afloop van de les samen op het speel en ontdekplein. Waar de pedagogisch medewerker checkt wie er aanwezig is.

Als alle kinderen op de BSO zijn, worden de kinderen gestimuleerd om naar toilet te gaan, maar in ieder geval om hun handen te wassen. Daarna gaat iedereen aan tafel zitten en wordt er fruit gegeten, wat gedronken en een koekje gegeten.

Alle kinderen gaan dan een minstens een kwartier onder begeleiding naar buiten om even een frisse neus te halen en wat energie kwijt te raken alvorens de pedagogisch medewerker ze roept als de activiteit begint.

De BSO heeft een groot speel en ontdekplein ter beschikking, er kan echter van verschillende ruimtes gebruik maken. Hierin worden de kinderen door de pedagogisch medewerkers begeleid. De ruimtes zijn verschillende ingericht zoals een ruimte waar je kunt lezen en relaxen (bibliotheek), een ruimte waar je kan dansen en bewegen en een ruimte waar activiteiten waar je kunt knutselen. Daarnaast kan er ook gebruik worden gemaakt van de peuter groep van Hoera. De kinderen bepalen zelf of ze aan activiteiten deel, of voor zichzelf iets gaan doen. De medewerkers verspreiden zich over de activiteiten, rekening houdend met de leidster-kind ratio.

1.6.3 Buitenruimte

Als het weer het toelaat gaan de kinderen dagelijks buiten spelen. Dit omdat ze binnen in het gebouw niet mogen rennen en ze toch een uitlaatklep nodig hebben. De kinderen mogen onder begeleiding van een pedagogisch medewerkers gebruik maken van het aan de overkant gelegen speelveld.

Tijdens schoolvakanties wordt er volgens een vakantieprogramma gewerkt. Ouders worden hiervan d.m.v. een informatiebrief op de hoogte gesteld. Kinderen krijgen de ruimte en mogelijkheid om mee te denken in het programma-aanbod. Denk aan keuze van een thema en de soort van activiteiten. Afhankelijk van het aantal kinderen wordt het vakantie programma op een andere locatie aangeboden. Ouders worden vooraf hier tijdig over geïnformeerd.

1.7 Wenbeleid binnen BSO Hoera

Binnen BSO Hoera Budschop is het mogelijk dat kinderen komen wennen in hun nieuwe basisgroep. Deze wenaafspraak zal door de pedagogisch medewerker in overleg met de ouders worden gemaakt.

Wenbeleid bij nieuwe instroom (extern)

Een kind mag twee weken voorafgaande aan de plaatsing twee keer komen wennen. Het wennen bij instroom van nieuwe kinderen op de basisgroep is gedurende maximaal 3 uur per wennmoment. In vakanties kan het ook 5,5 uur zijn.

In de wenperiode is het opbouwen van een vertrouwensrelatie tussen de pedagogisch medewerker, de ouder(s)/verzorger(s) en het kind het belangrijkste doel. Kinderen willen zich veilig en geborgen voelen, maar ouders/verzorgers willen ook met vertrouwen hun kind kunnen brengen.

Bij de eerste wenaafspraak worden ouder(s) en kind aansluitend aan schooltijd verwacht of wordt dit in overleg met ouders gepland wanneer er geen kinderen bij de BSO zijn. Zo kan het kind en zijn/haar ouders rustig kennis maken met de omgeving, het spelmateriaal, het dagritme en andere vragen die boven komen. Wanneer de eerste wenaafspraak gemaakt is aansluitend aan schooltijd heeft een pedagogisch medewerker de ruimte het kind en de ouders te verwelkomen en uit te leggen hoe de dagelijkse

structuur van de BSO er uitziet. De andere kinderen zijn dan binnen en hebben een activiteit.

Wenafspraken worden alleen gemaakt op momenten dat de groepsbezetting in de wengroep dit toelaat en de PKR niet overschreden wordt op het moment dat het kindje naar de wengroep gaat.

In voorkomende situaties kan een medewerker van de eigen groep met het wenkindje mee naar de wengroep tijdens het wennen (afhankelijk van de PKR).

Tenslotte kan het voorkomen dat een kindje alleen kan gaan wennen op dagen dat het normaal gesproken niet naar de opvang komt (omdat er alleen op deze momenten plaats is om te wennen binnen de PKR). In dit geval bestaat er de mogelijkheid om in aanwezigheid van een van de ouders te komen wennen op elke gewenste dag

Wenbeleid bij doorstroom (intern)

Een kind kan om verschillende redenen doorstromen naar een andere basisgroep:

- Een kind dat de leeftijd heeft om naar een andere groep door te stromen;
- Een kind dat eerder toe is aan een volgende groep en alvast gaat spelen op de nieuwe groep;
- Een kind dat later doorstroomt naar een volgende groep in verband met ontwikkeling.

Een wenafpraak wordt door de groep in overleg met ouders gepland.

Alle gegevens van het kind, o.a. stamgegevens, toestemmingsverklaring, observatieverslagen etc. worden gebundeld in het kinddossier. De gegevens uit het kinddossier gaan mee tijdens de overdracht naar de nieuwe basisgroep

1.8 Oudercommissie/Alternatieve ouderraadpleging

De Wet kinderopvang regelt de positie van ouders via de oudercommissie en het klachtrecht. Per 1 januari 2016 is de wetwijziging omtrent de positie van ouders in de kinderopvang in werking getreden. In de wetwijziging is tevens een vorm van alternatieve ouderraadpleging opgenomen, het op een andere manier, dan in oudercommissie, betrekken van de ouders Dit is van belang wanneer het, aantoonbaar, niet lukt een oudercommissie geformeerd te krijgen, ondanks diverse inspanningen, in een kindercentrum waar maximaal vijftig kinderen worden opgevangen.

Binnen locatie Bongerd is voorlopig (gezien er nog géén OC geformeerd is vanwege te weinig belangstelling) op de volgende manier tegemoet komen aan de alternatieve ouderraadpleging:

- Ouders zullen via de mail/nieuwsbrief op de hoogte worden gesteld, wanneer het definitieve inspectierapport van de toezichthouder, gereed is. Het definitieve inspectierapport wordt op de website geplaatst. Enkele ouders zullen worden uitgenodigd om met de clustermanager het rapport te bespreken. Ook zal er dan worden bekeken wat de mogelijke rol van de ouders kan zijn met betrekking tot verbeterpunten. Terugkoppeling hiervan vindt plaats middels de mail/nieuwsbrief.
- Jaarlijks zullen enkele ouders worden uitgenodigd om met de clustermanager het pedagogisch beleid te bespreken. Terugkoppeling geschiedt via mail/nieuwsbrief.
- Het jaarlijkse klachtenverslag wordt passend onder de aandacht gebracht van ouders via mail/nieuwsbrief zal verwijzing plaatsvinden naar de website.
- Daarnaast neemt één ouder van locatie Budschoop deel aan de OC van Nederweert waar ook dingen van Budschoop besproken worden.

Er zal structureel inspanning worden verricht voor het samenstellen van een oudercommissie. Dit zal gebeuren via de intake gesprekken, via de mail/nieuwsbrief, in een persoonlijk gesprek, via een mededeling op de locatie.

1.9 Beleid rondom extra dagdelen

Incidenteel afnemen extra dagdeel

Er bestaat de mogelijkheid voor ouders om incidenteel een extra dag(deel) af te nemen, dat buiten de vaste contacturen valt.

Dit is mogelijk wanneer de maximale basisgroepsgrootte evenals het aantal pedagogisch medewerkers gehandhaafd blijft (PKR). Deze incidentele opvangdag vindt in principe binnen de eigen basisgroep plaats.

De mogelijkheid om een extra opvangdag buiten de basisgroep af te nemen, indien geen plaats is op de eigen groep, wordt in overleg met de ouders van het betreffende kind besproken en vooraf schriftelijk vastgelegd.

Uitbreiding of wijziging van dagdeel

Het uitgangspunt is bij uitbreiding of wijziging van een dagdeel is dat het kind in de oorspronkelijke basisgroep geplaatst wordt. Wanneer de groepsgrootte het niet toelaat het kind een extra dag(deel) in deze groep te plaatsen, kan in overleg met ouders besloten worden het kind voor die dag/dat dagdeel tijdelijk in een andere groep te plaatsen. Een kind zit in maximaal één andere groep geplaatst worden. Zodra plaats is in de oorspronkelijke basisgroep wordt het kind overgeplaatst naar deze groep. In de (nieuwe) plaatsingsovereenkomst wordt vermeld dat het kind voor die dag in een andere groep wordt opgevangen en voor welke periode. De ouders geven schriftelijk toestemming op de plaatsingsovereenkomst.

1.10 Open deurenbeleid

In BSO Hoera Budschop is één basisgroep, dit is hun vaste groep. Soms worden er bijvoorbeeld activiteiten georganiseerd buiten de groepsruimte, zoals activiteiten in de speelzaal, hal of buiten. In vakanties wordt het vakantieprogramma aangeboden vanuit Hoera de Kerneel, dit vanwege het anatal kinderen.

1.11 Personele samenstelling

De pedagogisch medewerkers zijn gekwalificeerde beroepskrachten (beroepskwalificatie op minimaal MBO niveau overeenkomstig de CAO Kinderopvang). Binnen Hoera wordt er gestreefd naar optimale continuïteit, door zoveel mogelijk medewerkers in een vaste groep te zetten. Naast de pedagogisch medewerkers werken op de groep ook leerkrachten die bijvoorbeeld de voorschoolse opvang doen. Daarnaast zijn er medewerkers die zich bezig met groepsoverstijgende taken o.a. eerste aanspreekpunt voor ouders bij vragen, houden van intake-gesprekken, contacten met de basisschool, voorzitten van een werkoverleg, etc. Aansturing van Hoera Kindercentra Budschop is in handen van clustermanager.

Stagiaires

Binnen Hoera wordt ook aan **leerlingen** de mogelijkheid geboden om stage te lopen binnen het kindercentrum. Zij worden begeleid door een werkbegeleider op locatie. De algehele coördinatie rondom stage gebeurt door de stagecoördinator.

Welke werkzaamheden door een stagiaire worden uitgevoerd is afhankelijk van opleiding en niveau. Zo zullen leerlingen die de opleiding Helpende Welzijn-2 volgen, zich richten op huishoudelijke taken. Stagiares van de opleiding SPW-3 en SPW-4 richten zich ook, onder begeleiding van de pedagogisch medewerkers, op de verzorging en begeleiding

van kinderen. Deze taken worden in de loop van de stageperiode geleidelijk opgebouwd/ uitgebreid.

Wanneer een stagiaire minimaal 3 maanden stage komt lopen, is er voor aanvang van de stage een VOG aangevraagd.

Op sommige locaties zijn mensen werkzaam die beperkt zijn in hun functioneren. Zij houden zich vooral bezig met huishoudelijk taken.

Aansturing van een cluster is in handen van de clustermanager.

De beroepskrachten van Hoera worden op diverse locaties ondersteund door **andere volwassenen**: interieurverzorgster en/ of vrijwilligers.

Deze zijn in het bezit van een geldig VOG en dragen nooit de verantwoordelijkheid voor de groep of een van de kinderen.

1.11.1 Achterwacht

Veiligheid

Indien er activiteiten worden gedaan elders in het gebouw, gaat de deur van de school op slot. Dit gebeurt ook als de pedagogisch medewerkers alleen met de kinderen in het gebouw zijn. Ouders/verzorgers kunnen zelf naar binnen komen door middel van een deurcode, of bellen aan. Tevens zijn er altijd meerdere leerkrachten tot 17.00u aanwezig. De clustermanager en assistent leidinggevende fungeren tevens (net als de locatie Kerneel) als achterwacht en kunnen snel ter plekke zijn.

1.11.2 Sociale kaart Nederweert

Deze is als bijlage aan dit werkplan toegevoegd.

2. Buitenschoolse opvang 'BSO Hoera Budschop

2.1 Doelstelling van BSO Hoera Budschop

Buitenschoolse opvang BSO Hoera biedt groepsopvang voor kinderen van 4- 13 jaar. De kinderen krijgen de mogelijkheid zich optimaal te ontwikkelen en krijgen ruimte voor de ontplooiing van hun eigenheid en hun individualiteit.

2.2 Pedagogisch klimaat BSO Hoera Budschop

Bij BSO Hoera Budschop is de sfeer gemoedelijk. Er zijn verschillende ruimtes waar verschillende ontwikkelingsgebieden gestimuleerd worden. Kinderen kunnen ontspannen door bijvoorbeeld te lezen of juist gezellig dansen om hun energiekwijt te kunnen. De pedagogisch medewerkers staan tussen de kinderen, indien nodig is geven zij leiding. De pedagogisch medewerkers staan open voor de wensen en behoeften van elk kind. Ze nemen het kind serieus. Elk kind is uniek en wordt geaccepteerd zoals het is. Het programma is gericht op ontspanning. Elk kind mag zelf kiezen of hij/zij wil meedoen.

A. Een gevoel van emotionele veiligheid

Om aan dit doel te kunnen werken moet een pedagogisch medewerker beschikken over de volgende vaardigheden:

- Individuele aandacht geven;
- Structuur bieden;
- Warmte en genegenheid;
- Voorspelbaar zijn voor kinderen;
- Signalen herkennen.

A1. In de leidster-kind interactie werken wij aan de emotionele veiligheid van een kind.

Kinderen ontlenen een gevoel van veiligheid in de eerste plaats aan de persoonlijke relatie met een pedagogisch medewerker. Het is belangrijk dat er vaste leiding aanwezig is. De leidster-kind ratio verschilt per groep.

Een pedagogisch medewerker moet sensitief zijn, dit wil zeggen dat ze zich kan verplaatsen in het kind en gevoelig is voor wat er in het kind omgaat. In het handelen van de pedagogisch medewerker komt dit tot uiting door:

- Je loopt naar een kind toe, als je contact maakt, je gaat door de knieën en maakt oogcontact met het kind.
- Je maakt samen plezier en grapjes.
- Je bevestigt het kind positief in z'n gedrag en moedigt het kind aan, bijvoorbeeld "dat kun je goed".
- Je gebruikt het verzorgingsmoment als contactmoment, je legt uit wat je gaat doen voor je handelt, bijvoorbeeld "Ik ga nu je snoet poetsen" of "we gaan plassen"
- Je let op het non-verbale gedrag van een kind en sluit daarop aan.
- Je schat in wanneer het kind behoefte heeft aan aandacht.

Een pedagogisch medewerker moet daar vervolgens responsief op reageren, dit wil zeggen dat hij/zij handelt naar zijn/haar sensitiviteit, waardoor het kind zich begrepen voelt. In het handelen van de pedagogisch medewerker komt dit tot uiting door:

- Je vertaalt / verwoordt gedrag van het kind, bijvoorbeeld "jij bent lief voor dat kindje" of "dat heb je goed gedaan".
- Je reageert op verbale /non verbale signalen, bijvoorbeeld "zou jij graag dat autootje willen hebben"?
- Je geeft het kind tijd en ruimte voor initiatief, bijvoorbeeld "doe maar, ga maar vast, dat kan jij wel".
- Je sluit aan op het gedrag, bijvoorbeeld "wat kun jij leuke grapjes maken".

- Je reageert met respect en aandacht, bijvoorbeeld "ik weet dat het maar.....". Elk kind is uniek en verdient dezelfde mate van aandacht.

Je benadert elk kind als een individu. Elk kind is uniek. Je houdt rekening met de karaktereigenschappen van het kind en geeft het kind de ruimte om zich te ontwikkelen. Je hebt zicht op de ontwikkelingsfase van het kind. Je gaat ervan uit wat het kind al zelf kan en stimuleert en ondersteunt hem hierbij. Je leert het kind dat hij/zij rekening moet houden met de andere kinderen bij de buitenschoolse opvang.

In de communicatie met een kind:

- luister je actief, dit wil zeggen dat je oogcontact maakt, voor een kind gaat zitten, herhaalt en bevestigt;
- geef je kinderen een beurt, nodigt ze of daagt ze uit om iets te zeggen, maar respecteert ze ook "stille" kinderen;
- wijs je kinderen erop om naar elkaar te luisteren, bijvoorbeeld "luister eens naar Pietje, die heeft iets leuks te vertellen";
- voer je met kinderen één op één gesprekjes;
- praat je niet alleen maar op ge- of verbiedende toon met 'n kind, bijvoorbeeld "dat mag niet" of "kom hier";
- ben je bewust dat de voertaal Nederlands is, dialectgebruik kan in alle gevallen dat het logisch is, bijvoorbeeld het kind spreekt dialect.

Een pedagogisch medewerker kan een voorstel geven voor de invulling van een middag, maar het kind mag zelf kiezen wat hij/zij wil gaan doen. Een kind mag zich afzonderen, het hoeft niet altijd aan alles deel te nemen. Een pedagogisch medewerker bepaalt de groepsregels en handelt daar ook naar. Een pedagogisch medewerker kan het humeur van een kind in schatten en gaat daar in mee tot de groepssfeer of zijn/haar eigen grenzen bereikt zijn. Dan neemt een pedagogisch medewerker maatregelen, zoals negeren, ombuigen/afleiden of straffen.

A2. Door de wijze waarop wij de binnen- en buitenruimte aanbieden en inzetten creëren wij emotionele veiligheid voor een kind.

Aan de ruimte worden de volgende eisen gesteld:

- De ruimte is een vaste, bekende plek voor het kind .
- De accommodatie heeft vaste ruimten voor vaste activiteiten (bijv. speelhal en keuken, handvaardigheidlokaal, podium).
- De grootte is gebaseerd op de normen die staan in de CAO.
- De kleur is gebaseerd op rust.
- Materiaalkeuze: daagt het kind uit om te spelen.
- Kindgericht: het kind krijgt voldoende uitdaging en wordt niet teveel geprikkeld, het kind mag zelf keuzes maken.
- "Warm en eigen": gelegenheid om te snoezelen met het kind. Sfeer maken en gezelligheid creëren.

In de ruimte wordt er aan een 'balans' gewerkt door de ruimte in hoeken in te delen van rust en actie. De groepsruimten moeten veilig zijn en daarbuiten mogen spannende, uitdagende dingen zijn waar kinderen mee leren in aanraking te komen.

De inrichting sluit aan bij de veiligheid van kinderen door middel van:

- Huisjes en hoeken, binnen en buiten, kan een kind opgaan in zijn spel.
- Kinderen kunnen in een ruimte veilig en ongestoord spelen. Ze kunnen daar pret maken en ondeugende dingen uithalen.

Kenmerken die specifiek gelden voor de binnen- en voor de buitenruimten afzonderlijk zijn:

- Binnen is er geborgenheid en buiten moet/mag er gerend en gefietst kunnen worden.

- Zowel binnen als buiten moeten kinderen van verschillende groepen met elkaar samen kunnen spelen.
- We stimuleren het buiten spelen en ontdekken. Omdat er binnen niet gerend mag worden benutten we elk moment dat we kunnen de gigantische buitenruimte. De poorten gaan echter na school dicht zodat er niet ongemerkt een kind naar buiten kan.
- De buitenruimte is zo ingericht dat er zowel voor oudere als voor jongere kinderen genoeg uitdaging maar ook veiligheid is.
- Iedere dag gaan we naar buiten en we bieden hiermee structuur aan het kind.

A3. In en met de groep dragen wij zorg voor de emotionele veiligheid van een kind.

Voor een kind maak je een groep tot een vertrouwde omgeving door:

- Structuur aan te bieden van dagelijkse groepsactiviteiten, zoals samen drinken of fruit eten;
- Vriendschappen te stimuleren, bijvoorbeeld kinderen samen te laten spelen, samen activiteiten te laten doen etc.
- Kinderen kunnen zelf kiezen wat ze gaan doen, met wie ze dit willen doen en waar ze dit willen doen, binnen de geldende afspraken die er zijn.

We gaan ervan uit dat ieder kind uniek is. Eigenaardigheden van een kind worden gerespecteerd. We houden van de diversiteit van kinderen. Als het gedrag van een kind de groep verstoort, buigen we dit gedrag om of we wijzen het kind op de consequenties van zijn/haar gedrag. Als een kind bijvoorbeeld gooit met speelgoed, dan proberen we het kind af te leiden, door bijvoorbeeld een activiteit aan te bieden.

We stimuleren dat kinderen hun rol in de groep mogen spelen, bijvoorbeeld een ander kind troosten, leider, verhaalkind etc. Je bevordert communicatie tussen kinderen door:

- (Gezelschap)spelletjes doen;
- Onderling in kleine groepjes gesprekjes met kinderen te voeren en kinderen daarbij veel aan het woord laten.

Om de emotionele respons tussen kinderen te bevorderen doe je:

- Vertalen dat bepaald gedrag een gevoel bij een ander kind teweeg brengt, bijvoorbeeld "als jij Pietje slaat, dan doet dat pijn en dat is niet leuk".
- Kinderen aan elkaar te laten uitleggen wat ze bedoelen of willen met elkaar.
- Kinderen eerst zelf dingen laten oplossen, kinderen zijn zelf verantwoordelijk.

A4. Bij het organiseren en aanbieden van activiteiten kiezen wij voor een aanpak die de emotionele veiligheid van een kind waarborgt.

Een kind hoeft niet altijd aan alle creatieve activiteiten mee te doen. Een kind doet wel mee aan de eetmomenten. Bij activiteiten worden kinderen wel gestimuleerd om mee te doen, het kind wordt uitgedaagd en geprikkeld. De BSO is vrije tijd voor een kind, het kind mag dus zelf initiatief nemen.

Je kunt steun bieden aan een kind tijdens een activiteit door:

- De activiteit aantrekkelijk te maken, zodat het kind wordt uitgedaagd.
- Te troosten en te helpen.
- Spelmomenten te bevestigen en bewaken (kinderen zelf laten spelen en op afstand toezien).
- Aan- en in te voelen hoe het kind zich voelt en daarop actie te ondernemen.
- Schat in of ze iets moet uitleggen of dat de kinderen het zelf kunnen.

Om kinderen optimaal te betrekken tijdens activiteiten kun je:

- Activiteiten aanbieden die aansluiten op ontwikkeling en behoefte van het kind.
- Activiteiten aanbieden die herhaling combineren met uitdaging.

- Activiteiten op het juiste moment en op de juiste plaats aanbieden.
- Kinderen van elkaar laten leren en elkaar laten helpen.

Herkenningspunten voor een kind in de structuur van een dag, een maand en een jaar zijn:

- Vaste activiteiten op vaste momenten, bijvoorbeeld samen fruit eten.
- Seizoensgebonden activiteiten, bijvoorbeeld een lampion knutselen met sint maarten.
- Rituelen vernieuwen en veel aandacht blijven geven. Zoals verjaardagen of feesten vieren, een nieuw kind begroeten of afscheid nemen.

A5. Wij gaan met het spelmateriaal om op een wijze die bijdraagt aan de emotionele veiligheid voor een kind.

Kinderen kunnen en mogen zelf kiezen waar ze mee willen spelen. Kinderen ruimen zelf mee op, krijgen daarvoor instructie.

Je geeft steun en begeleiding bij het omgaan met het spelmateriaal door:

- Samen met een kind te gaan spelen.
- Afwisselend spelmateriaal aan te bieden.
- Spelregels te hanteren

B. Gelegenheid tot ontwikkelen van persoonlijke competentie

Om aan dit doel te kunnen werken moet een pedagogisch medewerker beschikken over de volgende vaardigheden:

- Observeren;
- Kinderen ruimte geven;
- Kinderen stimuleren;
- Uitdaging bieden;
- Geduld.

B1. In de leidster-kind interactie bieden wij gelegenheid voor het ontwikkelen van persoonlijke competenties van een kind.

Je stimuleert het kind door:

- Een omgeving te creëren waarin het kind zich veilig en op zijn gemak voelt.
- Positief gedrag te benoemen en compliment geven hierop. Het kind zelfvertrouwen geven, dat het ook fouten mag maken. Het kind op het verkeerde gedrag aanspreken, bijvoorbeeld niet 'jij bent stout', maar 'wat jij doet vind ik niet fijn'.
- Adequate, functionele instructie te geven en niet van bovenaf, zoals 'Kijk uit', 'blijf af' etc.
- In te spelen op grapjes/humor, het 'gek doen' of 'ondeugend zijn' van een kind.
- In te gaan op initiatieven van een kind.

Je kunt steun en hulp bieden aan een kind door:

- Oefenen, bevestigen, steunen, troosten, helpen, begeleiden, inleven, stimuleren etc.
- Alert te zijn dat hij/zij op een positieve manier en toon iets tegen een kind zegt.
- Helpen bij het ontdekken van eigen vaardigheden.
- Duidelijkheid geven door middel van grenzen stellen.

B2. Door de wijze waarop wij de binnen- en buitenruimte aanbieden en inzetten dragen wij bij aan het ontwikkelen van de persoonlijke competenties van een kind

Een pedagogisch medewerker stimuleert een kind om gebruik te maken van een ruimte door:

- Het kind de gelegenheid te bieden voor eigen initiatief: het kind mag zelf bepalen waar het mee speelt. Je respecteert de keuze van het kind.
- Evenwicht te bieden tussen veiligheid en uitdaging.
- Een vertrouwde en bekende sfeer aan te bieden, herkenbare indeling van de ruimte met verschillen tussen rust en actie.
- Duidelijke afspraken te maken over omgangsvormen en gedragsregels in de diverse ruimten.
- Buiten stimuleren we het ontdekken, rennen en 'ravotten'.
- Kinderen worden buiten altijd begeleid in hun kunnen en uitgedaagd om nieuwe dingen te ontdekken. Ook kan er bewust ruimte aan het kind geboden worden zodat het kind gaat ontdekken.

Afspraken en instructies worden in een begrijpelijke taal gegeven, korte duidelijke zinnen. Er worden mogelijke risico's verwoord van onveilige (spel) situaties. Ongelukjes en "bijna ongelukjes" worden nabesproken.

Mogelijkheden om uitdaging en stimulans in de sfeer van een ruimte te creëren zijn:

- Plaatsjes/hoekjes om even alleen met jezelf te zijn.
- Gebruik van lichte, rustgevendende kleur, gebruik van materiaal om aan te sluiten bij de belevingswereld van een kind.
- Gebruik van verlichting en gepaste muziek op het juiste moment.

B3. In en met de groep dragen wij zorg voor het ontwikkelen van de persoonlijke competenties van een kind.

Je draagt zorg voor een individueel kind in groepsverband door:

- Persoonlijke aandacht te geven aan een kind. Je noemt bijvoorbeeld de naam op in het kringetje of persoonlijk begroeten bij binnenkomst.
- Activiteiten aan te bieden waarmee een kind zichzelf op onderscheidende wijze kan laten zien.
- Mate en soort aandacht geven die past bij zijn/haar behoefte gezien leeftijd, ontwikkelingsfase en karakter.
- Het werken in kleine groepjes.

De groep kan een pedagogisch medewerker gebruiken/benutten als "sociale leeromgeving". Dit kan een pedagogisch medewerker doen door:

- Het oefenen van persoonlijke mogelijkheden, aardigheden en onaardigheden en grenzen in relatie tot een ander: democratisch opvoeden.
- Ervaringen te leren delen met anderen: elkaar troosten, plezier maken, verdriet hebben etc. Kinderen leren van elkaars gedrag.
- Omgaan met/ervaren van gewenst en ongewenst sociaal gedrag in relatie tot anderen.
- Kinderen het gevoel geven, dat ze zich mogen uiten wat betreft hun gevoelens; verdrietig zijn mag, boos zijn mag, vrolijk zijn mag.
- Kinderen te leren om deel van een groep te zijn: delen, wachten, aanpassen, accepteren, respecteren, incasseren, leiderschap, kleinste of grootste/ jongste of oudste zijn.

B4. Bij het organiseren en aanbieden van activiteiten kiezen wij voor een aanpak die de ontwikkeling van de persoonlijke competenties van een kind stimuleert.

Het activiteitenaanbod kan aansluiten op persoonlijke competenties van een kind door:

- Een gevarieerd aanbod van activiteiten met een evenwicht in gestructureerde activiteiten en vrij spel.
- Kansen bieden voor individuele leermomenten: een kind nieuwe materialen aanbieden, en kans geven tot persoonlijke ontwikkeling.
- Kansen voor zelfoverwinning, voor zelfstandigheid en zelfredzaamheid: kind overwint de angst voor een glijbaan, zelf de jas ophangen etc.
- Uit te dagen, activiteiten aanbieden waardoor het kind 't gevoel krijgt, ik ben hier goed in.

Activiteiten die kans bieden voor het ontwikkelen van persoonlijke kwaliteiten zijn:

- Activiteiten die tegemoet komt aan de individuele behoeften binnen de mogelijkheden van de groep. Een kind mag toeschouwer zijn maar ook actief deelnemen.
- Aanbieden van specifieke activiteiten die vaardigheden op specifieke gebieden versterken, bijvoorbeeld plakken.
- Aanbieden van seizoensgerichte /thema gerichte activiteiten, bijvoorbeeld thema-maand herfst.
- Activiteiten die een kind kennis laat maken met de dagelijkse dingen, bijvoorbeeld boodschappen doen.

B5. Wij gaan met het spelmateriaal om op een wijze die de ontwikkeling van de persoonlijke competenties van een kind stimuleert.

Spelmateriaal sluit aan bij het individuele kind doordat:

- Het de ontdekking van eigen persoonlijkheidskenmerken stimuleert zoals zelfvertrouwen, interesse, initiatief.
- Het emoties los maakt van plezier, verrassing, verwondering, on-/geduld, teleurstelling, verdriet etc.
- Past bij de leeftijd, ontwikkelingsfase, mogelijkheden van een kind.
- Het ontwikkelingsgebieden van zelfstandigheid en zelfredzaamheid bevordert.
- Het veilig is en voldoet aan de wettelijke veiligheidseisen.

Spelmateriaal kan aanzetten tot spel en exploratie doordat:

- Het spannend, uitdagend en interessant is, maar ook vertrouwd en herhaling biedt.
- Het moet prikkelen, bijvoorbeeld kleur en geluid.
- Het momenten van overleg en communicatie stimuleert, bijvoorbeeld samen een spelletje doen.
- Het eigenschappen heeft die leiden tot individueel spel als samenspel.
- Het aanzet tot ontdekken, tot grenzen verkennen en overwinnen, exploratie.

Er zijn afspraken over het kiezen van spelmateriaal, het gebruik ervan en het opruimen. Daarnaast zijn er gedragsregels over individueel of gezamenlijk spel.

C. Gelegenheid tot ontwikkelen van sociale competentie

Om aan dit doel te kunnen werken moet een pedagogisch medewerker beschikken over de volgende vaardigheden:

- Actieve houding met kinderen;
- Interactie stimuleren;
- Samen plezier hebben;
- Bewust maken van de wereld.

C1. In de leidster-kind interactie bieden wij de gelegenheid voor de sociale competenties van een kind.

De rol/positie van de pedagogisch medewerker tijdens de interactie tussen kinderen onderling is:

- Situatie afhankelijk: sturend, ondersteunend, stimulerend, motiverend, corrigerend, dit geldt ook bij conflictsituaties.
- Je stimuleert het kind om in overleg te treden met zijn groepsgenootjes in concrete situaties of tijdens spelmomenten. Dit bevordert ook de weerbaarheid van een kind. Je stimuleert kinderen om samen te werken, samen dingen te delen en samen te ervaren, bijvoorbeeld een pedagogisch medewerker zegt tegen een kind: "Ga maar samen met de andere kinderen een spelletje spelen". Je leert kinderen om te gaan met vriendschap, kameraadschap en "vijandigheid" tussen kinderen.
- Je beschikt over het vermogen om je in te leven in het kind.

C2. Door de wijze waarop wij de binnen- en buitenruimte aanbieden en inzetten dragen wij bij aan het ontwikkelen van de sociale competenties van een kind.

De ruimte biedt kansen voor gezamenlijke en gevarieerde beleving door:

- Afwisseling tussen rustige plekken en actieplekken, bijvoorbeeld knuffelhoek en speelhal.
- Hoeken, plekken waar kinderen alleen of met meerdere kinderen kunnen spelen.
- Een ruimte of een plek die uitdaagt tot rennen, klimmen, verkleden etc.
- Buiten willen we juist dat kinderen kunnen spelen, rennen en ontdekken.
- Buiten spelen kinderen van allerlei leeftijden door elkaar, waardoor ze leren sociaal met elkaar om te gaan.
- Pedagogisch medewerkers doen mee met het spel en leven zich in in de kinderen en kunnen gek meedoen!
- Buiten worden kinderen bewust gemaakt van de natuur, klimaat e.d.

C3. In en met de groep dragen wij zorg voor het ontwikkelen van de sociale competenties van een kind.

De groep kun je als betekenisvolle leeromgeving benutten door:

- Een goede balans te zoeken tussen bekende/ vertrouwde en nieuwe groepsgenoten, bijvoorbeeld de "bekende kinderen" helpen de "nieuwe kinderen" om dingen te vinden.
- Kinderen leren om te gaan met elkaar en elkaars hoedanigheid, bijvoorbeeld de oudste, de kleinste, de rustige etc.
- Kinderen te leren om samen te spelen en samen te delen.
- Activiteiten te organiseren die recht doen aan specifieke (persoon) of gezamenlijke (leeftijd, cultuur) kwaliteiten en ervaringen, bijvoorbeeld koekjes bakken.
- Het kind te stimuleren om in overleg te treden met zijn groepsgenootjes, bijvoorbeeld "vraag maar aan Pietje, waar je dat speelgoed moet opruimen".
- Ruimte te bieden voor initiatieven van kinderen.

- Het verwoorden van betekenisvolle, emotionele gebeurtenissen in de groep of het gezin, bijvoorbeeld de geboorte van een broertje of zusje in een gezin.
- Kinderen leren om te gaan met conflictsituaties, bijvoorbeeld leren om sorry te zeggen, als ze een ander kind pijn doen.

C4. Bij het organiseren en aanbieden van activiteiten kiezen wij voor een aanpak die de ontwikkeling van de sociale competenties van een kind stimuleert.

In de groep worden allerlei activiteiten georganiseerd. Er is een duidelijke en vaste verdeling tussen groepsmomenten en momenten die kinderen individueel invullen. De activiteiten zetten aan tot wisselende groepssamenstellingen, zo leren kinderen om te gaan met verschillende kinderen. Als je bijvoorbeeld gaat knutselen laat je een ouder kind een jonger kind helpen. Er is variatie in het aanbod van activiteiten bestemd voor grotere of kleinere groepjes.

De ene week wordt er in de gymzaal gevoetbald en de andere week worden er spelletjes gedaan.

Het activiteitenaanbod heeft een sociale inhoud. Deze bestaat uit:

- Het stimuleren tot samen spelen, praten, luisteren, helpen, werken etc.
- Het stimuleren om te delen met, wachten op, rekening te houden met anderen.
- Het ontwikkelen van een inlevingsvermogen in elkaar.
- Gelegenheid om kwaliteiten te tonen en te ervaren, b.v. 't eerste, snelste, laatste, beste, vooraan, achteraan etc.
- Aansluiten op de diversiteit van sociale, culturele, leeftijd- en seksegebonden aspecten in de groep, bijvoorbeeld dansen of voetballen.
- Het omgaan met emoties in situaties van plezier, grapjes, frustratie, conflict, boosheid, verdriet, teleurstelling etc.
- Het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid/ normen en waarden, dit is vooral van toepassing bij de oudere kinderen.

C5. Wij gaan met spelmateriaal om op een wijze die de ontwikkeling van de sociale competenties van een kind stimuleert.

Spelmateriaal levert een bijdrage aan het sociaal ervaren en leren, doordat

- Spelmateriaal geschikt is voor individueel en samenspel.
- Spelmateriaal uitnodigt tot rollenspel, bijvoorbeeld verkleedkleden.
- Er uitdagend, grensverleggend en ontwikkelingsgericht materiaal wordt aangeboden. Een kind van 5 jaar bied je bijvoorbeeld een puzzel aan van 100 stukjes.
- Het materiaal dat wordt aangeboden moet leiden tot het gezamenlijk ervaren van plezier, succes, teleurstelling, verliezen, winnen, bijvoorbeeld een lotto spelletje.

D. Eigen maken van normen, waarden en 'cultuur'

Om aan dit doel te kunnen werken moet een pedagogisch medewerker beschikken over de volgende vaardigheden:

- Benoemen en waarderen van verschillen;
- Vragen altijd beantwoorden;
- Omgangsvormen leren;
- Uitleg geven over de wereld die kinderen ontdekken;
- Respect en waardering tonen.

D1. In de leidster-kind interactie bieden wij gelegenheid voor het socialisatieproces van een kind.

Algemene omgangsvormen die er in de groep gelden zijn:

- elkaar met de naam aanspreken; op je beurt wachten; niet door elkaar heen praten; elkaar aankijken en elkaar uit laten praten.

Beschrijving van omgangsvormen in specifieke situaties zoals:

- Wat mag en moet tijdens maaltijden; op elkaar wachten; niet spelen met eten, korstjes opeten; bord leeg eten;
- Spelmoment; regels en afspraken tijdens het spelen; samen opruimen.
- Kind leren omgaan met hygiëne, handjes wassen als je naar de toilet bent geweest; privacy van kind respecteren.
- Bij ruzie: tonen van wederzijds respect en elkaar geen pijn doen. Het weer goed maken, een kind sorry laten zeggen.
- Inzicht van eigen persoonlijke normen en waarden en inzicht hebben in de verhouding en het samenspel.
- Verjaardag of afscheid vieren naar de wens van het kind. Je vraagt aan het kind wat het graag wil, bijvoorbeeld wel of niet zingen, wel of geen kroon etc. Het kind bepaalt hoe het feest wil vieren.

Als een kind zich niet houdt aan de gemaakte afspraken is het belangrijk om aan een kind duidelijk uit te leggen waarom een bepaalde afspraak geldt. Je legt uit wat de gevolgen kunnen zijn als het kind zich niet aan de afspraak houdt. Vervolgens biedt je aan het kind de ruimte om het gecorrigeerde toe te passen. Bij herhaling van gedrag terug verwijst je terug naar de afspraak. Wanneer het kind zich niet aan de afspraak houdt, dan het kind uit de situatie halen en nalaten denken over de afspraak.

Als pedagogisch medewerker kun je er voor zorgen dat er respect en waardering is voor verschillen door:

- Aandacht te hebben voor de omgangsvormen die horen bij specifieke religie of cultuur, dit moet in balans blijven met de waarden en normen van de organisatie.
- Aandacht te besteden aan rituelen, feesten, gedenkdagen die horen bij een religie of cultuur, bijvoorbeeld kerstmis of suikerfeest.
- Kinderen bewust maken van de overeenkomsten en verschillen tussen de verschillende culturen en hen daarmee leren omgaan. Je kan bijvoorbeeld gesprekjes voeren met kinderen, waardoor kinderen leren om open te staan voor elkaar en elkaar kunnen begrijpen.

Eisen die gesteld worden aan de communicatie tussen pedagogisch medewerker en kind zijn:

- Samen met kinderen praten, afwisselen van beurt geven en nemen, bijvoorbeeld 'nu mag Inge een spelletje uitkiezen'.
- Oriëntatie op elkaar, oogcontact maken, elkaar laten uitpraten.
- Woordkeuze, korte en duidelijke zinnen.
- Taalkeuze: denk aan Nederlands en dialect. Nederlands is de voertaal en dialect kan als een kind bijvoorbeeld dialect praat.
- Non-verbale communicatie, waar nodig wordt hierop ingespeeld.

D2.De wijze waarop wij de binnen- en buitenruimte aanbieden en inzetten draagt bij aan het socialisatieproces van een kind.

In alle ruimtes gelden er heldere en eenvoudige afspraken over wat kan en mag in de ruimtes. In de groep mag er bijvoorbeeld niet gerend worden.

Een ruimte is leefbaar en aangenaam voor iedereen door:

- Afspraken te maken over gezamenlijke verantwoordelijkheid voor inrichten/aankleden, opruimen, schoonmaken.
- Afspraken te maken over onderlinge omgangsvormen zoals geluid en gedrag. In de huiskamer mag bijvoorbeeld niet geschreeuwd worden. Kinderen moeten er rustig kunnen lezen of huiswerk maken.
- Gelegenheid bieden om op het voorgaande feedback te geven.

- Buiten wordt evengoed gelet op waardering en respect voor elkaar. Als buiten iets voorvalt wordt het buiten opgelost.

D3. In en met de groep dragen wij zorg voor het socialisatieproces van een kind.

Je kunt de groep benutten voor het overdragen van normen en waarden door:

- Het bewaken van afspraken en omgangsvormen.
- Het verwoorden van wat er gebeurt tijdens sociale interacties: samen iets leuks, spannends, ontroerends meemaken.
- Het voeren en openstaan voor gesprekjes.
- Organiseren van gezamenlijke ervaringen in en buiten de opvangomgeving.
- Een afweging te maken tussen gezamenlijkheid en ieders eigenheid (individueel belang).
- Het maken van afspraken over het omgaan met verstorend gedrag, uitgaande van kansen van een kind en niet zijn/haar beperking.

Je kunt kinderen individuele ervaringen laten delen met de groep door, bijvoorbeeld een kind te laten vertellen over wat het heeft meegemaakt. Andere mogelijkheden zijn foto's, vieringen, toneel etc. Daarnaast maak je afspraken met de kinderen over een respectvolle omgang. Je leert kinderen om elkaar te begrijpen.

D4. Bij het organiseren en aanbieden van activiteiten kiezen wij voor een aanpak die de ontwikkeling van de sociale competenties van een kind stimuleert.

Als pedagogisch medewerker kun je waarden en normen dicht bij kinderen brengen door woorden te geven aan wat kinderen zien, meemaken, voelen en daar ook betekenis aan geven, bijvoorbeeld "ik ben nu even Inge aan het helpen, jij moet nu even op je beurt wacht". Je maakt afspraken met de kinderen, dat iedereen tijdens activiteiten rekening houdt met elkaar, dat ze leren om samen te delen en om elkaar te helpen. Je sluit aan bij de gebeurtenissen in het gezin en de omgeving.

Gedurende een dag is er aandacht voor persoonlijke en/of culturele rituelen. Daarnaast wordt er in de 'jaar activiteitenkalender' aandacht gegeven aan culturele en religieuze vieringen en rituelen, bijvoorbeeld kerstviering.

Je kunt een natuurlijke verbinding maken tussen de Nederlandse cultuur en andere culturen door op bezoek te gaan of op bezoek vragen van 'voorbeeldfiguren', zoals een Chinese kok of een Turkse bakker. Je kunt ook naar plaatsen gaan waar "iets" gebeurt zoals, politiebureau, brandweerkazerne, museum, bibliotheek etc.

D5. Wij gaan met spelmateriaal om op een wijze die de ontwikkeling van de sociale competenties van een kind stimuleert.

Er is spelmateriaal dat wegwijs maakt in het alledaagse leven, zoals keukenattributen om te "koken", verkleedkleden om rollen te oefenen etc. Daarnaast is er materiaal dat diversiteit weergeeft, bijvoorbeeld een pop met een andere huidskleur, spullen uit wereldwinkel, boeken over andere culturen etc.

3. Bijlage: sociale kaart Nederweert

Naam Instelling	Veilig thuis
Adres	Prinsenstraat 4 5913 ST Venlo
Telefoonnummer	088-2000
Email	
Instelling biedt	
Beschrijving werkwijze van instelling	Veilig thuis is het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling. Dit zijn regionale organisaties waar slachtoffers, daders en omstanders terecht kunnen voor deskundige hulp en advies. Veilig thuis is er voor iedereen, jong en oud, die te maken heeft met huiselijk geweld of kindermishandeling. Veilig thuis geeft advies en biedt ondersteuning, ook aan professionals. Veilig thuis biedt de helpende hand, doorbreekt onveilige situaties en zet mensen in beweging. Veilig thuis biedt perspectief op een betere situatie waardoor mensen weer toekomst hebben. Mét of zonder elkaar
opmerkingen	
Website	www.vooreenveiligthuis.nl
Openingstijden	

Naam Instelling	Onderwijsinspectie (vertrouwensinspecteur)
Adres	
Telefoonnummer	0900-1113111.
Email	
Contactpersoon	
Instelling biedt	Vertrouwensinspecteur
Beschrijving werkwijze van instelling	De vertrouwensinspecteur adviseert werkgevers, werknemers en ouders als zij aanwijzingen hebben dat een werkgever of werknemer in de kinderopvang seksueel of ander geweld tegen een kind gebruikt. De vertrouwensinspecteur adviseert de werkgever, werknemer of ouder wat zij kunnen doen. Hij kan helpen bij het doen van aangifte of bij het indienen van een formele klacht.

Naam Instelling	Raad voor Kinderbescherming
Adres	Slachthuisstraat 57 6041 CB Roermond
Telefoonnummer	0475-363363
Email	Zuid.Roermond@rvdk.minjus.nl
Instelling biedt	Bescherming, scheiding en omgang, strafzaken, adoptie, afstand en afstamming.
Beschrijving werkwijze van instelling	Zij onderzoeken of bepaalde problemen, de

	ontwikkeling van een kind zo bedreigen, dat daar wat aan gedaan moet worden.
Website	www.kinderbescherming.nl

Naam Instelling	Bureau Jeugdzorg
Adres	Mariagardestraat 64 6041 HM Roermond
Telefoonnummer	088-0072950
Email	roermond@bjzlimburg.nl
Contactpersoon	
Instelling biedt	Bureau Jeugdzorg Limburg is een gecertificeerde instelling voor uitvoering van de maatregelen jeugdbescherming en jeugdreclassering. Wij bieden hulp en ondersteuning in die gevallen waar de (kinder)rechter een uitspraak heeft gedaan en een kinderschermingsmaatregel heeft uitgesproken of jeugdreclassering heeft opgelegd
Beschrijving werkwijze van instelling	
Opmerkingen	
Website	www.bjzlimburg.nl

Naam Instelling	GGD Limburg Noord
Adres	GGD Limburg-Noord Postbus 1150 5900 BD Venlo T 088- 119 12 00 E info.ggd@vrln.nl
Telefoonnummer	0881191200
Email	Info.ggd@vrln.nl
Instelling biedt	Jeugdgezondheidszorg richt zich op alle 4 tot 19 jarigen en hun ouders en/of verzorgers. We bewaken, bevorderen en beschermen de gezonde groei en ontwikkeling van kinderen, lichamelijk en geestelijk.
Opmerkingen	Voeren ggd inspectie uit
Website	www.ggdlimburgnoord.nl

Naam Instelling	JGZ (onderdeel GGD)_
Adres	Vogelsbleek 10 6001 BE, Weert, bezoekadres kapelaniestraat Nederweert
Contactpersoon & telefoonnummer	Nicole Theunissen Annie Joosten 06- 44351281 of 06-44351276
Instelling biedt	Consultatiebureau (0-4 jaar)
Beschrijving werkwijze van instelling	Het doel van de jeugdgezondheidszorg (JGZ) is (risico's op) stoornissen te voorkomen, snel op te merken en zo nodig

	te (laten) behandelen
--	-----------------------

Naam Instelling	Centrum van Jeugd en Gezin
Adres	Kapelaniestraat 8, 6031BX Nederweert
Telefoonnummer	088-0105900
Email	info@hetcjg.nl
Contactpersoon	
Instelling biedt	Team consulenten (enkelvoudige problematiek) preventief, adviserend en kortdurende trajecten. Team jeugd en gezinswerkers: (multi-problem problematiek) procesmatige hulpverlening, zorgen over ontwikkeling van het kind veiligheid van de opgroei situatie van het kind.
Beschrijving werkwijze van instelling	Het CJG biedt verschillende vormen van ondersteuning aan ouders en jeugdigen (van zwangerschap tot 23 jaar oud). Zo geven ze informatie en advies, verzorgen ze themabijeenkomsten en workshops en bieden ze persoonlijke ondersteuning.
Website	www.hetcjg.nl

Naam Instelling	Integrale Vroeghulp Midden-Limburg
Adres	Zwartbroekpoort 2 6041 LS Roermond
Telefoonnummer	0475-498787
Beschrijving werkwijze van instelling	Ouders van kinderen tot 5 jaar die zich zorgen maken of vragen hebben over de ontwikkeling en/of gedrag van hun kind kunnen terecht bij Integrale Vroeghulp.
Website	www.integralevroeghulp.nl

Naam Instelling	MEE Midden-Limburg
Adres	St. Antoniusplein 21-22 6031 ED Nederweert
Telefoonnummer	088 465 35 15.
Email	info@mee-nml.nl
Instelling biedt	De ondersteuning van MEE richt zich op leven met een beperking. Of op problemen die u als ouder of verzorger tegenkomt bij de opvoeding van uw kind.
Website	www.mee-nml.nl

Naam Instelling	Rubicon Jeugdzorg
Adres	Bergerweg 23 6085 AS Horn
Telefoonnummer	0475-588400

Email	info@rubicon-jeugdzorg.nl
Contactpersoon	Centraal Bureau
Instelling biedt	Rubicon jeugdzorg helpt jeugdigen en hun opvoeders op weg. We zoeken daarom bij elk probleem een passende oplossing.
Opmerkingen	Verwijzing loopt via Bureau Jeugdzorg

Naam Instelling	Algemeen Maatschappelijk Werk Midden-Limburg
Adres	AMW-ML St. Antoniusplein 21-22 6031 ED te Nederweert Iedere dinsdag tussen 09.00 en 10.00 uur kun je (zonder afspraak) een maatschappelijk werker spreken.
Telefoonnummer	0886560600
Email	centraalbureau@amwml.nl
Instelling biedt	Hulp bij diverse vragen en problemen
Opmerkingen	Integrale vroeghulp werkt samen met MEE, kinderrevalidatie en kinderdagcentra
Website	www.amwml.nl

Naam Instelling	Huisartsenpost
Adres	Begijnenhofstraat 36, 6001BH Weert
Telefoonnummer	0495-677677
Email	info@meditta.nl
Beschrijving werkwijze van instelling	Huisartsenpost: Hier kunnen patiënten naar toe, met gezondheidsklachten die niet kunnen wachten. Dagelijks na 17.00 uur tot 8.00 uur en in de weekenden.
Website	www.meditta.nl

Naam Instelling	PGZ
Adres	Beatrixstraat 31a 6031 BB Nederweert
Telefoonnummer	0495622399
Email	info@zorgverleningsbureau-pgz.nl
Instelling biedt	Biedt zorg en ondersteuning aan volwassenen en kinderen met een ontwikkelingsachterstand, ADHD, angststoornis, gedragsstoornis of overige psychiatrische problematiek.
Website	www.zorgverleningsbureau-pgz.nl

Naam Instelling	Politie
Adres	Kasteelsingel 99 6001 JCWeert
Telefoonnummer	0900-8844
Opmerkingen	Spoed: Politie/ Ambulance/Brandweer 112
Website	www.politie.nl

Naam Instelling	Weer Samen Naar School
Adres	Molenakkerdreef 103 6003 BD
Telefoonnummer	06-21819868
Email	directie@centroz-weert.nl
Instelling biedt	Samenwerking tussen basisonderwijs en voortgezet onderwijs
Beschrijving werkwijze van instelling	Geen kind tussen Wal en Schip

Naam Instelling	PSW Junior
Adres	PSW Centraal Bureau Charles de Gaullestraat 21 6049 HB Roermond
Telefoonnummer	Walter Teunissen w.teunissen@pswml.nl 06 53983675 of T: 0475 474400
Email	E: info@pswml.nl
Instelling biedt	Biedt zorg en ondersteuning voor kinderen met een ontwikkelingsproblematiek en of hun ouders en directe omgeving. Zorg en begeleiding worden geboden in het gezin, in één van de voorzieningen, op school, bij de kinderopvang of bij vrijetijdsclub. De ontwikkeling van het individuele kind staat centraal
Website	www.pswml.nl

Naam Instelling	Kentalis
Adres	Jagerstraat 2 6042 KA Roermond
Telefoonnummer	0475-724000
Email	E: info@kentalis.nl
Instelling biedt	Kentalis in Roermond biedt groepsbehandelingen voor kinderen van twee tot 5 vijf jaar, waarbij sprake is van ernstige communicatieproblematiek. Dit ten gevolge van een ernstig vertraagde of verstoord auditieve spraak-taal en/of communicatieve ontwikkeling. Ouders worden betrokken in het behandelproces.
Website	www.kentalis.nl

Stichting

Hoera kindercentra

Ruijsstraat 20 - 5981 CM Panningen

Tel. (077) 358 97 97

info@hoerakindercentra.nl

www.hoerakindercentra.nl